

**Türkmenistanyň Statistika
baradaky döwlet komitetiniň
2014-nji ýylyň 15-nji noýabryndaky
№ 72 buýrugy bilen tassyklanyldy**

**№1-kýs «Köpçülikleýin ýerleşdirme serişdäniň işi barada hasabat» (ýyllyk)
döwlet statistik hasabat formasyny doldurmak boýunça
GOLLANMA**

Umumy düzgünler

1. №1-kýs «Köpçülikleýin ýerleşdirme serişdäniň işi barada hasabat» formasy boýunça döwlet statistik ýyllyk hasabatyny myhmanhanalaryň we olara degişli köpçülikleýin ýerleşdirme serişdeleriň (myhmanhanalar, moteller, pansionatlar we beýlekiler) hem-de ýöriteleşen köpçülikleýin ýerleşdirme serişdeleriň (şypahana-kurort guramalar, dynç alyş guramalar, syýahatçylyk bazalary we beýlekiler) hyzmatlaryny berýän eýeçilik görnüşine we pudaklaýyn garaşlylygyna garamazdan, ýuridiki şahslar ýanwaryň 20-ne ýerleşýän ýerindäki statistiki edarasyna we özünden ýokardaky guramasyna tabşyrylýar.

2. Eger-de birleşigiň düzümünde şäherde ýa-da oba ýerinde ýerleşýän köpçülikleýin ýerleşdirme serişdeler bar bolsa, onda şäherde ýerleşýänleri üçin aýratyn we obadaky üçin aýratyn hasabat düzülýär.

3. Gijäni geçirmek üçin enjamlaşdyrylan ýer üsti we suw ulagynyň ýerleşdirme serişdeleri boýunça guramanyň eýesi hasabat berýär.

4. Hemişelik ýagdaýda ýaşayan ilatly köpçülikleýin ýerleşdirme serişdeler (umumy ýaşayyş jaýlar, maýyplar we garrylar öýleri, çagalar öýleri, gimnaziýa-internatlar, mekdep-internatlar we şolara meňzeşler) hem-de hassahanalar boýunça hasabat düzülmeýär.

5. Hasabat ýylynyň ahyryna wagtlaýyn işlemedik (düypli bejerişde, modernizirlenmede duran ýa-da başda bir sebäpli) köpçülikleýin ýerleşdirme serişde hasabatda salgý bölegini doly hem-de düýpli bejerişini (modernizirlenmesini we beýlekileri) başlanmakdan öň onuň işini häsiýetlendirýän görkezijileri doldurýar.

6. Hasabat döwrüniň bir böleginde hereket eden köpçülikleýin ýerleşdirme serişde hasabatda salgý bölegini we hereket edilen döwrüniň işini häsiýetlendirýän görkezijileri doldurýar. Ýylyň dowamynda hereket etmedik köpçülikleýin ýerleşdirme serişde hasabata salgý bölegini doldurýar we onuň bar bolan maglumatlary girizýär.

7. Maglumatlar formada görkezilen ölçeg birliklerinde (gymmatlyk görkezijileri-oturdan soň bir onluk bellik bilen, galanlary – bütin sanlarynda) görkezilýär.

1 BÖLÜM.

KÖPÇÜLİKLEÝIN ÝERLEŞDIRME SERIŞDE BARADA UMUMY MAGLUMATLAR

1-nji bölümde B sütünde kodlary bellemek bilen, köpçülikleýin ýerleşdirme serişdesi barada umumy maglumatlary görkezmeli, ol aşakdakylara laýyk gelmeli:

- 1) köpçülikleýin ýerleşdirme serişdesiniň görnüşi;
- 2) myhmanhanalaryň derejesi (diňe 1.1. bendinde duran myhmanhanalar we degişli ýerleşdirme serişdeler belleniýär);
- 3) hereket edýän döwri;
- 4) köpçülikleýin ýerleşdirme serişdesiniň ýerleşýän ýeri.

Köpçülikleýin ýerleşdirme serişdeleri myhmanhanalar we degişli ýerleşdirme serişdelerden, ýöriteleşdirilen ýerleşdirme serişdelerden ybaratdyr.

Myhmanhanalara we degişli ýerleşdirme serişdelere giň ugurly myhmanhanalary (kod 1), mebelli otaglar (kod 2), ýol ugrundaky myhmanhanalar-moteller (kod 3), pansionatlar (kod 4) ýa-da myhmanhana görnüşli başga guramalar (kod 5) degişlidir.

Myhmanhanalara we degişli ýerleşdirme serişdeler aşakdaky alamatlary eýeleýärler: olar nomerlerden ybarat bolýarlar we ýeketäk ýolbaşçylykda bolýarlar; berilýän hyzmatlara hem-de bar bolan enjamlara laýyklykda synplara we kategoriýalara toparlanýarlar.

Ýöriteleşdirilen ýerleşdirme serişdeler aşakdaky toparlara bölünýärler: şypahana-kurort kärhanalar (kod 6), dynç alyş öýleri (kod 7), syýahat bazalar (kod 8) hem-de ýerleşdirme serişde hökmünde enjamlaşdyrylan ýer üsti we suw ulagy (kod 9).

Ýöriteleşdirilen ýerleşdirme serişdeler esasan syýahatçylara ýerleşdirme hyzmatlaryndan daşary başga bir işi (mysal üçin sagaldyş, durmuş ya-da ulag üpjünçiligi) bilen meşgullanýarlar. Ýöriteleşdirilen ýerleşdirme serişdeler aşakdaky esasy alamatlary eýeleýärler: olar ýaşayyş otaga degişli birliklerden, kemping üçin meýdançalardan ýa-da köpçülikleýin ýatalga binalardan ybarat bolýarlar we ýeketäk baştutanlyk ýöredýärler; yönekeý hyzmatlaryň belli bir görnüşlerini amala aşyrýarlar.

2 BÖLÜM. NOMER GORY (ÝYLYŇ AHYRYNA)

01-nji setirde agzalanan köpçülikleýin ýerleşdirme serişdäniň inwentar maglumatlary boýunça hasaplanylýan ähli nomerleriň sany görkezilýär.

Bir, iki, üç we olardan köp otaglardan ybarat bolup bilen wagtlaýyn ýaşamaga kärendä berilýän özbaşdak, meblirlenilen ýaşayyş bina nomer diýlip hasaplanylýar.

02-nji setirde köpçülikleýin ýerleşdirme serişdäniň ähli binalaryň umumy meýdany, şol sanda kärendä berileni - **03-nji setirde** görkezilýär.

Köpçülikleýin ýerleşdirme serişdäniň umumy meýdany ähli nomerleriň meýdanynyň we kömekçi desgalaryň meýdanlarynyň (aşhanalaryň, wanna ýa-da duş otaglaryň, hajathanalaryň, ammar we durmuş otaglaryň, dälizleriň, hollaryň, westibýulleriň, myhman jaýlaryň, administativ jaýlaryň we ş.m.), şol sanda diwara ýasalan şkaflaryň meýdanynyň, ýyl boýy ýaşamaga ýaramly bolan goşmaça gurlan ýyladylýan jaýlaryň (dalanlaryň, eýwanlaryň we başgalaryň) hem-de ýaşamaga ýaramly bolan ýyladylýan mansarda we mezoninleriň meýdanlarynyň jemleri hökmünde kesgitlenilýär.

04-nji setirde gelenleriň ýaşamagyna niýetlenen hemme bar bolan we göni maksatlaýyn ulanylýan nomerleriň ýaşayyş meýdany görkezilýär.

05-nji setirde hasabat ýylyň ahyryna bir wagtda nomerleriň sygymlylygy, ýagny nomerleriň bar bolan umumy ýerleriň sany görkezilýär, ol ähli nomerlede hemişelik duran krowatlaryň (ýatma ýerleriň) sany boýunça kesgitlenilýär.

Bu görkezijä aşakdakylar girmeyär:

- wagtlaýyn (goşmaça) ýerler;

- hemişe göni maksatly ulanmaýan nomerleriň ýerleri (meselem, bufetlere we ş.m)

Bir wagtda myhmanhananyň sygymlylygy hemişelik ýerleriň sany boýunça kesgitlenilýär. Hojalykda gije-gündiz-ýerleriň sany myhmanhanadaky bar bolan ýerleriň gaznasy barada şaýatlyk edýär we öwrenilýän döwründäki bir wagtda myhmanhananyň sygymlylygyny kalendar günleriň sanyna köpelmegi bilen görkezilýär. Görkezijini myhmanhananyň ýerleri doly ulanmak şerti bilen çak edilen geçiriliş ukyby hökmünde seredilip bolar. Myhmanhananyň geçiriliş ukyby gije-gündiz-ýerleriň bar bolan sanyny tehniki arakesmelerde duran gije-gündiz-ýerleriň sanyny aýrylmak bilen kesgitlenilýär.

3 BÖLÜM. NOMERİŇ BAHASY

Bu bölümde bellenen tertipde tassyklanylýan hereket edýän nyrhnama laýyklykda kesgitlenilýän nomeriň (bir ýerli, iki ýerli, üç ýerli we ondan köp bolanlaryň, ýarym lýuksyň, lýuksyň we apartamantleriň) bahasy görkezilýär.

Nomeriň bahasy buhgalter hasabatynyň maglumatlary boýunça statistik hasabatynda **01-nji setirde** manatda we **02-nji setirde** ABŞ-nyň dollarynda (bir ýurduň pul birligini başga ýurduň pul birliklerine geçirip hasaplamazdan) görkezilýär. Görkeziji oturdan soň bir onluk belgä çenli takyklykda görkezilýär.

4 BÖLÜM. ÝERLEŞDIRILEN ŞAHSLARYŇ GITMEGIŇ MAKSATLARY BOÝUNÇA PAÝLANYLYŞY

01-nji setirde köpçülikleýin ýerleşdirme serişdesinde ýaşan, syýahatlaryň maksatlary boýunça ýerleşdirilen şahslaryň umumy sany görkezilýär. Bu görkeziji bellige alyş kitapçasy we müşderiniň ýazuw depderçesi boýunça kesgitlenilýär.

Ýerleşdirilen şahslaryň umumy sanyndan **02-nji setirde** – Türkmenistanyň raýatlary we **03-nji setirde** daşary ýurt raýatlary şol sanda bölünip görkezilýär.

04-nji setirde bir gije-gündizinde berilen ýerleriň umumy sany görkezilýär, ol oňünden bellige alnan (bronirlenen) nomerleri we ýerleri goşmak bilen hakyky ulanylýan hemişelik we wagtlaýyn ýerleriň sanyny görkezilýär. Bu görkeziji ýaşajylylaryň bellige alyş kitapçanyň esasynda kesgitlenilýär we gije-gündizindäki orunlary bilen hasaplanylýar. Gije-gündizindäki ýerleşdirilen ýerleriň, şol sanda gije-gündizdäki orunlaryň umumy sanyndan **05-nji setirde** – Türkmenistanyň raýatlaryna we **06-nji setirde** daşary ýurt raýatlaryna berilenlere bellenenilýär.

Aýratyn sütünlerinde syýahatlaryň maksatlary bellenenilýär:

zähmet rugsady, boş we dynç wagtyny geçirmek maksatlary - 2-nji sütünde;

iş we telekeçilik maksatlary – 3-nji sütünde;

bejeriş we sagaldyş maksatlary – 4-nji sütünde;

gaýry maksatlary - 5-nji sütünde

Yokarda agzalan sütünleri ýerleşdirilen şahslaryň umumy sany we olara bir gije-gündizinde berilen ýerleri düzülýär.

5 BÖLÜM. GOŞMAÇA HYZMATLAR

Bu bölümde müşderleriň islegleri boýunça nomere/ýolhata (tapgyrnama) girmeyän köpçülikleýin ýerleşdirme serişde tarapyndan berilen goşmaça hyzmatlaryň sanawy görkezilýär.

Ýörite enjamlaşdyrylan jaýlary bilen üpjün edilen goşmaça hyzmatlar öz maksady boýunça habar beriş-tomaşa hyzmatlar toparyna we söwda-durmuş hyzmatlar toparyna bölünýärler. Her görnüş iki setirlere, onuň birisi desgalaryň we/ýa-da hyzmatlaryň sanyna, ikinjisi – olara hyzmat edilen ýerlere bölünýär.

Habar beriş-tomaşa hyzmatlar toparyna iş duşuşyklary, öwrediji maslahatlary geçirmek boýunça (sergi zaly; mejlis zaly; kinokonsert zaly we ş.m.), sport dersleri geçirmek boýunça (suw howdany; türgenleşik zaly we ş.m.), oýunlary we tomaşalary geçirmek boýunça (kegelban; bilýard; oýun awtomatlary we stoldaky oýunlaryň zallary; karaoke-zaly we ş.m.), habar-aralyklaýyn maglumaty çalyşmagyny amala aşyrmak boýunça (internet-kafe; dürli

göterijiler arkaly kitaphana) we beýleki hyzmatlary amala aşyrmak boýunça (syýahat etmek; paraşýutdan bökmek; tigrde, suw hereket ediş serişdelerinde mündürüp gezdirmek; gaýa çykmak we ş.m.) ýaly maksatlaýyn hyzmatlar girýär we **01-10-njy setirlerde** görkezilýär.

Söwda-durmuş hyzmatlar toparyna jemgyýetçilik iýmitini we ownuk söwda hyzmatlaryny amala aşyrmak boýunça (restoran; bar; kafe, bufet, naharhana, ownuk söwda nokady we ş.m.), kosmetik hyzmatlary amala aşyrmak boýunça (kosmetik salony; massaž otagy; dellekhana we ş.m.) we beýleki hyzmatlary amala aşyrmak boýunça (arassalama we ütükleme ussahanasy; fotoatelýe; ownuk berejiş ussahanasy we ş.m.) ýaly maksatlaýyn hyzmatlar girýärler we **11-16-njy setirlerde** görkezilýär.

6 BÖLÜM.

ULANYŞ BOÝUNÇA GIRDEJILER WE ÇYKDAJYLAR

Ýyl boýunça girdejileriň ähli möçberi **01-nji setirde** – manatda, **02-nji setirde** – ABŞ-nyň dollarynda görkezilýär. Şonuň düzümine nomerleri ulanmakdan gelen girdejiler, nomeriň/ýolhatyň (tapgyrnamanyň) bahasyna girmeyän goşmaça tölegli hyzmatlardan gelen girdejiler we gaýry girdejiler girýär.

Nomerleri ulanmakdan gelen girdejiler **03-nji setirde** – manatda, **04-nji setirde** – ABŞ-nyň dollarynda görkezilýär. Ulanmakdan gelen girdejilerden daşary ýurt raýatlaryna berilen ýerler üçin alnan girdejileri **05-nji setirde** – manatda, **06-njy setirde** – ABŞ-nyň dollarynda aýratyn görkezilýär.

Nomerleri ulanmakdan gelen girdejiler bellenilen tertipde tassyklanylýan hereket edýän nyrhlar boýunça köpçülikleýin ýerleşdirme serişde tarapyndan hasabat ýylynda hemişelik we wagtlaýyn (goşmaça) ýerler boýunça, şeýle hem önünden talap bildiren ýerler we nomerler üçin gelen girdejiniň jemi bolup durýar. Bu girdejileriň görnüşi hakyky gije-gündizinde berilen orunlaryň sany boýunça tölenen hasaplamalar esasynda kesgitlenilýär.

Nomeriň/ýolhatyň (tapgyrnamanyň) bahasyna girmeyän goşmaça tölegli hyzmatlardan gelen girdejiler **07-nji setirde** manatda, **08-nji setirde** – ABŞ-nyň dollarynda aýry görkezilýär.

Goşmaça tölegli hyzmatlary ýaşajylaryň isleglerine görä köpçülikleýin ýerleşdirme serişde tarapyndan bellenilen tertipde tassyklanylýan goşmaça hyzmatlaryň sanawyna laýyklykda berilýär.

Gaýry girdejiler **09-njy setirde** manatda, **10-njy setirde** – ABŞ-nyň dollarynda görkezilýär. Şolara köpçülikleýin ýerleşdirme serişdäniň hasabynda duran kömekçi kärhanalaryň işinden alnan girdejiler; ýaşajyş däl jaýlary (restoranlary, dükanlary we ş.m.) kärendä tabşyrmakdan alnan girdejiler; hasapdan çykan emlägiň ýerlemeginden alnan girdejiler degişlidir.

03-nji, 07-nji we 09-njy setirleriň maglumatlaryň jemi 01-nji setiriň maglumatyna, 04-nji, 08-nji we 10-njy setirleriň maglumatlaryň jemi 02-nji setiriň maglumatyna deň gelmelidir.

Ulanýş boýunça hemme çykdaýylar **11-nji setirde** manatda, **12-nji setirde** – ABŞ-nyň dollarynda görkezilýär. Olar ýyl boýunça köpçülikleýin ýerleşdirme serişdäniň özüne düşýän doly gymmatynyň hyzmatlaryna girýärler.

Girdejiler we çykdaýylar buhgalter hasabatynyň maglumatlary boýunça bir ýurduň pul birligini başga ýurduň pul birliklerine geçirip hasaplamazdan statistik hasabatlygynda görkezilýär. Görkeziji oturdan soň bir onluk belgä çenli takyklykda görkezilýär.

7 BÖLÜM.
IŞ BİRLİKLERİ BARADA MAGLUMAT

01-nji setirde bir ýylda ähli işgärleriň sanaw boýunça ortaça sany, şolardan **02-nji setirde** utgaşdyryjylary goşmazdan görkezilýär.

03-nji setirde bir ýylda ähli işgärleriň zähmet haky gory, şolardan **04-nji setirde** utgaşdyryjylary goşmazdan görkezilýär.

Durmuş statistikasý müdirliگی